

NORMALIZACJA POPULARNIE I W TECHNICE

Określenia: **norma, normalny, normalizacja** mają wiele znaczeń. W życiu codziennym może odnosić się do zwyczajowego postępowania, umiaru i odpowiedzialności zachowania społecznego, przyjmowaniu autorytetów jako wzorców do naśladowania. Norma może dotyczyć określonych wartości, przykładowo normalna temperatura (20°C) i ciśnienie (1 bar) lub funkcjonowania (normalny marsz – 4 km/godz.). W przemyśle występuje normalizacja wydajności i czasu pracy. W matematyce **normalna** ma ściśle określoną definicję, jako prostopadła do kierunku, linii, płaszczyzny. Jest również określony zbiór liczb naturalnych.

Przykładowo uważa się, że wyjście do teatru na spektakl, lub do filharmonii na koncert obliuguje do starannego ubioru – wieczorowy strój jest normą. Natomiast nieodpowiednie, nienormalne są tu dres i trampki – normalne na stadionie lub na ścieżce zdrowia. Normalnym zachowaniem jest poruszanie się samochodem po prawym pasie jezdni. Nieodpowiedni, niezgodny z normą, strój w teatrze może wzbudzić zdziwienie otoczenia i dyskomfort nieprzystosowania. Nienormalne zachowanie na jezdni np. jazda slalomem po całej szerokości szosy to nie tylko naruszenie przyjętej normy, ale stworzenie sytuacji niebezpiecznej.

Można znaleźć podobieństwa między tymi zachowaniami i sytuacjami oraz przypadkami stosowania norm technicznych. W *Leksykonie naukowo – technicznym (WNT, 2001)* jest przedstawionych ponad 30 opisów znaczeniowych tej rodziny słów z obszaru nauki i techniki, przykładowo: „norma czasu pracy”, „normalna temperatura”, „normalne ciśnienie”, „normalny kierunek” – kierunek prostopadły do stycznej linii lub powierzchni, „normalna gazowa” – określa warunki prawidłowej pracy palników gazowych. Spośród wielu znaczeń pojęcia **norma** najbardziej zbliżone do istoty tego słowa we współczesnej normalizacji technicznej jest określenie ze *Słownika języka polskiego (PWN, 1979)*: Oprócz opisu znaczenia potocznego np. „... w etyce: zasada postępowania, zachowania się”, ujęty jest zapis znaczeniowy odpowiadający definicji normalizacyjnej „... ustalona, ogólnie przyjęta zasada, reguła, ...”.

Pierwszy zapis w dokumentach normalizacji krajowej zgodny z zasadą normalizacji międzynarodowej podany

został w normie **PN-N 02000:1994** i doprecyzowany w normie **PN-EN 45020: 2000**. Normy techniczne są to dokumenty prawne - przepisy, które są zalecane, do dowolnego stosowania. Standaryzują wybór spośród bardzo wielu możliwych rozwiązań. Stosowanie norm umożliwia jednak (w zamian za ograniczenie) dostosowanie, zamienność, wymianę, porównywanie. Nie stosowanie norm może stwarzać trudności organizacyjne, braku lub niejednoznaczności porozumiewania się.

Przykładowo, jest opracowany typoszereg normalnych połączeń gwintowanych. Zastosowanie w konstrukcji połączenia gwintowanego nieznormalizowanego, będzie powodowało niedogodności w eksploatacji np. brak narzędzi lub trudności doboru części zamiennych podczas naprawy. Natomiast może to być działanie celowe, aby nie stosować części zamiennych innych producentów lub aby naprawy wykonywać tylko w stacji serwisowej. Inny przypadek to wykonanie pomiaru kwasowości substancji. Jeżeli pomiary w różnych miejscach będą wykonywane zgodnie z metodyką podaną w normie, to możliwe jest jednoznaczne porównanie wyników. Zastosowanie w różnych laboratoriach innych procedur oznaczenia kwasowości może powodować otrzymanie wyników, które należy inaczej interpretować i mogą być nieporównywalne.

Są sytuacje, gdy ze względów bezpieczeństwa norma musi być stosowana obowiązkowo. Przykładem są uwarunkowania stosowania norm związanych z opisem parametrów i sytuacji dotyczących bezpieczeństwa. Nie zastosowanie normy minimalnej oporności izolacji przewodu elektrycznego może spowodować przebicie izolacji i porażenie prądem. Obligatoryjność normy wynika wtedy nie z jej zapisu w dokumencie – **normie**. Wynika to z przywołania normy w innym dokumencie lub przepisie prawnym. Przykładowo opracowana jest norma określająca maksymalne, progowe stężenia substancji, które są szkodliwe dla zdrowia. Obowiązkowość przestrzegania podanych w normie stężeń w produktach spożywczych wynika z jej przywołania w zarządzeniu ministra zdrowia. Natomiast inaczej może już być w przypadku stosowania tych substancji w lekach lub środkach dezynfekcyjnych. Inny przykład to: normalne zachowanie na jezdni – ruch prawostronny, jest wprowadzone do bezwzględnego stosowania „Kodeksem drogowym”.

Prof. dr hab. inż. Jarosław DIAKUN

NOWOŚCI NORMALIZACYJNE Z 2011 ROKU

Przemysł spożywczy**PN-EN 12463+A1:2011**

Maszyny dla przemysłu spożywczego - Nadziewarki i urządzenia pomocnicze - Wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny

Wprowadza: EN 12463:2004+A1:2011

Zastępuje: PN-EN 12463:2006

PN-EN 12853+A1:2010/AC:2011

Maszyny dla przemysłu spożywczego - Ręczne miksery i ubijarki - Wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny

Wprowadza: EN 12853:2001+A1:2010/AC:2010

PN-EN 14103:2011

Produkty przetwarzania olejów i tłuszczów - Estrы metylowe kwasów tłuszczowych (FAME) - Oznaczanie zawartości estrów i estru metylowego kwasu linolenowego

Wprowadza: EN 14103:2011

Zastępuje: PN-EN 14103:2004

PN-EN 14105:2011

Produkty przetwarzania olejów i tłuszczów - Estrы metylowe kwasów tłuszczowych (FAME) - Oznaczanie zawartości wolnego i ogólnego glicerolu oraz mono-, di-, triacylogliceroli

Wprowadza: EN 14105:2011

Zastępuje: PN-EN 14105:2004

PN-EN ISO 520:2011

Ziarno zbóż i nasiona roślin strączkowych - Oznaczanie masy 1000 ziarn

Wprowadza: EN ISO 520:2010

PN-EN ISO 1211:2011

Mleko - Oznaczanie zawartości tłuszczu - Metoda grawimetryczna (Metoda odniesienia)

Wprowadza: EN ISO 1211:2010

Zastępuje: PN-EN ISO 1211:2010

PN-EN ISO 3656:2011

Oleje i tłuszcze roślinne oraz zwierzęce - Oznaczanie absorbancji w nadfiolecie wyrażonej jako ekstynkcyjność właściwa w świetle UV

Wprowadza: EN ISO 3656:2011

Zastępuje: PN-EN ISO 3656:2002

PN-EN ISO 12966-2:2011

Oleje i tłuszcze roślinne oraz zwierzęce - Chromatografia gazowa estrów metylowych kwasów tłuszczowych - Część 2: Przygotowanie estrów metylowych kwasów tłuszczowych

Wprowadza: EN ISO 12966-2:2011

Zastępuje: PN-EN ISO 5509:2001

PN-EN ISO 16050:2011

Artykuły żywnościowe - Oznaczanie aflatoksyny B1 i sumy aflatoksyn B1, B2, G1 i G2 w zbożach, orzechach i produktach z nich otrzymanych - Metoda wysokosprawnej chromatografii cieczowej

Wprowadza: EN ISO 16050:2011

Zastępuje: PN-EN 12955:2001

PN-EN ISO 17678:2011

Mleko i przetwory mleczne - Oznaczanie czystości składu tłuszczu mlecznego przez analizę triglicerydów metodą chromatografii gazowej (Metoda odniesienia)

Wprowadza: EN ISO 17678:2010

Zastępuje: PN-EN ISO 17678:2010

PN-ISO 3889:2011

Mleko i przetwory mleczne - Specyfikacja kolb typu Mojonnier do ekstrakcji tłuszczu

Wprowadza: ISO 3889:2006

Zastępuje: PN-ISO 3889:2002

PN-ISO 8262-3:2011

Przetwory mleczne i żywność na bazie mleka - Oznaczanie zawartości tłuszczu metodą grawimetryczną Weibulla-Berntropa (Metoda odniesienia) - Część 3: Przypadki szczególne

Wprowadza: ISO 8262-3:2005

Zastępuje: PN-ISO 8262-3:2002

Jakość**PN-EN ISO/IEC 17021:2011**

Ocena zgodności - Wymagania dotyczące jednostek prowadzących auditowanie i certyfikację systemów zarządzania

Wprowadza: EN ISO/IEC 17021:2011

Zastępuje: PN-EN ISO/IEC 17021:2007

PN-EN ISO/IEC 17021:2007/Ap1:2007

PN-ISO 10002:2006/AC1:2011

Zarządzanie jakością - Zadowolenie klienta - Wytyczne dotyczące postępowania z reklamacjami w organizacjach

Wprowadza: ISO 10002:2004/AC1:2009

Rolnictwo**PN-EN 13683+A2:2011**

Maszyny ogrodnicze - Rozdrabniacze silnikowe - Bezpieczeństwo

Wprowadza: EN 13683:2003+A2:2011

Zastępuje: PN-EN 13683+A1:2009

PN-EN 15741:2011

Pasze - Oznaczanie pestycydów chloroorganicznych (OC) i polichlorowanych bifenyli (PCB) metodą GC/MS

Wprowadza: EN 15741:2009

Zastępuje: PN-EN 15741:2009

PN-EN 15742:2011

Pasze - Oznaczanie pestycydów chloroorganicznych (OC) i polichlorowanych bifenyli (PCB) metodą GC/ECD

Wprowadza: EN 15742:2009

Zastępuje: PN-EN 15742:2009

PN-EN 15919:2011

Nawozy - Ekstrakcja fosforu rozpuszczalnego w 2 % kwasie mrówkowym

Wprowadza: EN 15919:2011

PN-EN 15920:2011

Nawozy - Ekstrakcja fosforu rozpuszczalnego w 2 % kwasie cytrynowym

Wprowadza: EN 15920:2011

PN-EN 15921:2011

Nawozy - Ekstrakcja fosforu rozpuszczalnego wg Petermanna w temperaturze 65°C

Wprowadza: EN 15921:2011

PN-EN 15922:2011

Nawozy - Ekstrakcja fosforu rozpuszczalnego wg Petermanna w temperaturze otoczenia

Wprowadza: EN 15922:2011

PN-EN 15923:2011

Nawozy - Ekstrakcja fosforu rozpuszczalnego w alkalicznym cytrynianie amonu wg Joulie

Wprowadza: EN 15923:2011

PN-EN 15962:2011

Nawozy - Oznaczanie zawartości skompleksowanych mikroskładników oraz skompleksowanej frakcji mikroskładników

Wprowadza: EN 15962:2011

PN-EN 16024:2011

Nawozy - Oznaczanie 1H-1,2,4-triazolu w moczniku i w nawozach zawierających mocznik - Metoda z wykorzystaniem wysokosprawnej chromatografii cieczowej (HPLC)

Wprowadza: EN 16024:2011

PN-EN 60745-2-13:2009/A1:2011

Narzędzia ręczne o napędzie elektrycznym - Bezpieczeństwo użytkownika - Część 2-13: Wymagania szczegółowe dotyczące pilarek łańcuchowych

Wprowadza: EN 60745-2-13:2009/A1:2010

PN-EN ISO 4254-5:2009/AC:2011

Maszyny rolnicze - Bezpieczeństwo - Część 5: Maszyny uprawowe z aktywnymi zespołami roboczymi

Wprowadza: EN ISO 4254-5:2009/AC:2011

PN-EN ISO 4254-6:2011

Maszyny rolnicze - Bezpieczeństwo - Część 6: Opryskiwacze i maszyny do nawożenia płynnymi nawozami mineralnymi

Wprowadza: EN ISO 4254-6:2009/AC:2010,

EN ISO 4254-6:2009

Zastępuje: PN-EN ISO 4254-6:2009

PN-EN ISO 4254-6:2009/AC:2010

PN-EN ISO 4254-10:2011

Maszyny rolnicze - Bezpieczeństwo - Część 10: Przetraszacze i zgrabiarki karuzelowe

Wprowadza: EN ISO 4254-10:2009/AC:2010, EN ISO 4254-10:2009

Zastępuje: PN-EN ISO 4254-10:2010

PN-EN ISO 4254-10:2010/AC:2010

PN-EN ISO 4254-11:2011

Maszyny rolnicze - Bezpieczeństwo - Część 11: Prasy zbierające

Wprowadza: EN ISO 4254-11:2010

Zastępuje: PN-EN 704+A1:2009

PN-EN ISO 5353:2011

Maszyny do robót ziemnych, ciągniki i maszyny rolnicze i leśne - Punkt bazowy siedziska

Wprowadza: EN ISO 5353:1998

Zastępuje: PN-ISO 5353:1998

PN-ISO 5353:1998/Ap1:1998

PN-EN ISO 22868:2011

Maszyny leśne i ogrodnicze - Procedura badania hałasu maszyn ręcznych, napędzanych silnikiem spalinowym - Metoda techniczna (klasa dokładności 2)

Wprowadza: EN ISO 22868:2011

Zastępuje: PN-EN ISO 22868:2009

PN-EN ISO 22118:2011

Mikrobiologia żywności i pasz - Reakcja łańcuchowa polimerazy (PCR) do wykrywania drobnoustrojów chorobotwórczych w żywności - Charakterystyka molekularnych metod wykrywania

Wprowadza: EN ISO 22118:2011

PN-EN ISO 22119:2011

Mikrobiologia żywności i pasz - Reakcja łańcuchowa polimerazy (PCR) do wykrywania drobnoustrojów chorobotwórczych w żywności - Ogólne wymagania i definicje

Wprowadza: EN ISO 22119:2011

PKN-ISO/TS 19036:2011

Mikrobiologia żywności i pasz - Wytyczne do szacowania niepewności pomiaru w metodach ilościowych

Wprowadza: ISO/TS 19036:2006/A1:2009, ISO/TS 19036:2006

Mgr inż. Joanna Piepiórka - Stepuk
źródło: <http://www.pkn.pl/>